

Viite Asiantuntijakuuleminen, tiistai 13.10.2020 klo 10:00

Aihe HE 146/2020 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2021, Luonnonvarakeskuksen toimintameno, tutkimustoiminnan rahoitus

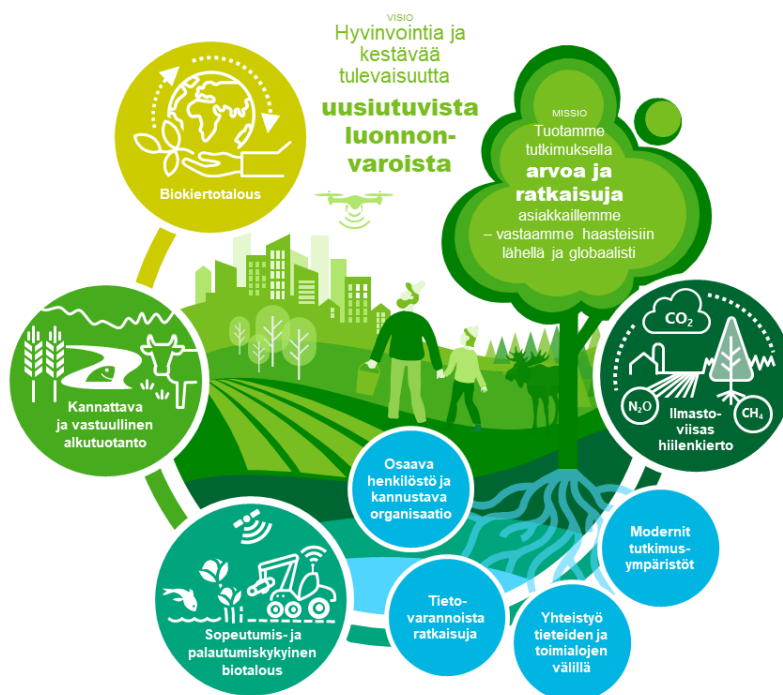
Asiantuntija Talousjohtaja Jutta Petäjä, Luonnonvarakeskus

Maa- ja metsätalousvaliokunta

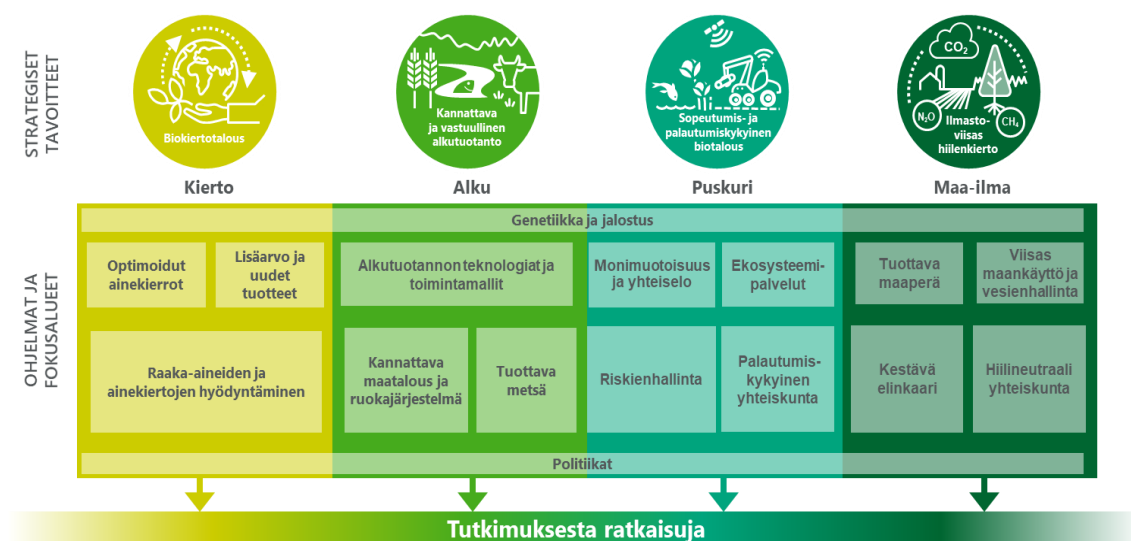
Tutkimuksen suuntaaminen

Tutkimusohjelmat ovat Luken strategian toimeenpanon keskeinen työkalu, ja niillä Luke suunnittaa kohden strategisia tavoitteita. Ohjelmien teema-alueet ovat alkutuotannon tuottavuus ja kannattavuus, biokierto, kestävyys ja resilienssi sekä maankäyttö ja ilmastonmuutos.

Kuva 1. Luonnonvarakeskuksen strategiset tavoitteet v. 2020-2025

Kuva 2. Luonnonvarakeskuksen strategisia tavoitteita tukeva tutkimusohjelmarakenne

Maankäyttösektorille tuotetaan skenaarioita ilmastonmuutoksen vaikutuksista sekä metsiin että maatalousmaalle. Skenaariot auttavat hahmottamaan sitä, miten metsäsektorin ja maatalouden tuotanto vaikuttavat maankäytön niihin ja päästöihin. Arvioidaan ilmastotoimien kustannuksia, ja mm. sitä, miten siirtyä ilmastoviisaaseen ja terveelliseen ruokajärjestelmään voidaan tehdä kestävästi, hyväksyttävästi ja oikeudenmukaisesti. Lukella on vahva tutkimuspanos hallitusohjelmaan sisältyvään maankäyttösektorin toimenpideohjelmaan, jolla tähdätään sekä metsäsektorin vahvistamiseen että ilmastohyötyihin.

Koronapandemia on nostanut ilmastonmuutoksen rinnalle tutkimuskysymyksiä ruuantuotannon huoltovarmuudesta, teollisuutemme tuotteiden kysynnän muutoksista ja kestävyiden varmistamisesta sekä toimista, jotka mahdollistavat yhteiskunnan palautumisen koronan aiheuttamasta kriisistä.

Poikkeuksellinen vuosi on korostanut tutkimustiedon asemaa. Akuutin terveyskriisin väistyttyä katse kääntyy myös Lukeen: millä ratkaisulla visio ”Hyvinvointia ja kestävää tulevaisuutta uusiutuvista luonnonvaroista” toteutuu? Miten vahvistamme kotimaisen alkutuotannon kestävyttä ja kilpailukykyä? Millaista politiikkasuositusta annamme esimerkiksi elinkeinoelämää vahvistaville toimenpiteille? Mitä ratkaisuja kehitämme ilmastonmuutoksen torjuntaan? Huoltovarmuus nousee Lukenkin agendalla.

Tilanne oli muuttumassa jo ennen koronaa: leviävät eläin- ja kasvitautit sekä epävarmuus maailmankaupan pelisäännöissä korostavat elintarviketurvallisuuden ja koko luonnonvarasektorin huoltovarmuuden merkitystä. Riskienhallinnan, turvallisuuden, kestävyden, jatkuvuuden, toipumisen ja palautumiskyvyn kriteereiden tärkeys korostuu. Tutkijoilta odotetaan tutkimukseen pohjautuvia tulevaisuuskuvia bio- ja kiertotalouteen, ajantasaista tilannekuvaa luonnonvarojen käytöstä ja ruokaturvasta, ja lisäksi odotetaan ratkaisuja riskienhallintaan sekä poikkeustilanteisiin ja niistä palautumiseen.

Viranomaistehtävät

Tutkimustehtävän lisäksi Luonnonvarakeskus vastaa erilaisista viranomais- ja asiantuntijapalveluista sekä tilastoviranomaistehtävistä. Kolmannes vuosittaisesta talousarviorahoituksesta kohdentuu näihin tehtäviin.

Kuva 3. Luonnonvarakeskuksen viranomaistehtävät

Tutkimusympäristöjen kehittäminen

Luke on päivittämässä tutkimusinfraansa vastaamaan tulevaisuuden haasteisiin. Vahva visio on, että uusiutuviin luonnonvaroihin perustuvat toimialat ovat tulevaisuuden aloja, joiden varaan suomalaisten hyvinvointi voidaan rakentaa jatkossakin.

Luke haluaa olla pohjoismaisen ja eurooppalaisen tutkimuksellisen työnjaon ytimessä. Huippututkimus tarvitsee huippuinfraa, ja Luke on satsaamassa vuosina 2021-2024 merkittävästi infraa päivitykseen ja uudistamiseen.

Tutkimus- ja osaamisalustan kehittäminen koostuu seuraavista kokonaisuuksista:

- **Metsät:** Biomassan alkutuotannon tutkimusympäristö
- **Pellot:** Ruokaketjun alkutuotannon tutkimusympäristö
- **Laboratoriot ja tutkimuslaitetekanta**
- **Navetat:** Maidon- ja ruoantuotannon tutkimusympäristö
- **Vesiviljelylaitokset:** Sinisen biotalouden tutkimusympäristö
- **Kasvihuoneet ja olosuhdetilat** testausympäristöinä

Tutkimusinfraan uudistaminen edellyttää laajojen toimitilojen peruskorjaus- ja muutoshankkeiden toimeenpanoa sekä normaalitasoa enemmän investointeja tutkimuslaitteistoihin. Näiden muutosten rahoitukselliset ja toiminnalliset ratkaisut ovat keskeinen osa tulevan kehyskauden suunnittelua.

Luken toimipaikkaverkosto on laaja ja rakennuskanta on monelta osin elinkaarihallinnan näkökulmasta peruskorjausvaiheessa. Senaatti Kiinteistöt vastaa rakennusten peruskorjaus- ja muutoshankkeiden toteuttamisesta, mistä syystä on tärkeää, että Senaatti Kiinteistölle on

osoitettu riittävät investointivaltuudet. Luken toimintamenomomentin menoissa muutokset realisoituvat vuokravaikutteisesti ja nostavat toimitilamenojen tasoa kehyskaudella 2022-2025.

Luken toimintamenomomentin rahoitus

Luken toimintamenomomentin tilanne on hyvä, tarkasteltaessa sekä vuoden 2021 talousarviota että tulevaa kehyskautta. Tulevien vuosien kehyspäätöksessä Lukelle on osoitettu merkittävä lisäpanostus tutkimukseen sekä useita muita lisärahoituksia erillisiin hallitusohjelmapainotuksiin ja pysyviin lisätehtäviin.

Taulukko 1. Luken toimintamenomomentin kehukseen sisältyviä lisärahoituksia ja muita muutoksia

(1 000 euroa)	2020	2021	2022	2023	2024	2025
VN -kehys kevät 2018	71 973	71 712	71 427	71 115	71 115	71 115
Metsälaskelmiohjelmiston nykyaikaistaminen ja uudistaminen (MENU) -hanke (v. 2020 rahoitus) (siirto momentilta 28.70.20)	500	0	0	0	0	0
Riistanruokintatutkimuksen lisäresurssi (HO 2019)	100	100	0	0	0	0
Luomuinstituutti (HO 2019)	200	200	300	500	500	500
Maankäytösektorin ilmastopolitiikka/tutkimus (HO 2019)	200	300	500	500	500	500
Suurpetotutkimus (HO 2019)	200	300	300	400	400	400
Tutkimukseen panostaminen (HO 2019)	1 000	2 000	3 000	5 000	5 000	5 000
Villisikotutkimus (GPS-pannoitus) (HO 2019)	200	200	200	0	0	0
Omakustannusperiaatteen toteuttaminen Senaatti-kiinteistöjen vuokrissa	-334	-334	-334	-334	-334	-334
VN-kehys kevät 2019	74 039	74 478	75 393	77 181	77 181	77 181
Tietojärjestelmähankkeet	686	0	0	0	0	0
Turvamaiden hiilidioksiditutkimus	200	0	0	0	0	0
Luomututkimus	150	0	0	0	0	0
Nurmien fosforilannoitustutkimus Ruukin yksikössä	100	0	0	0	0	0
Maatalouslaskenta	844	720	130	25	0	0
Ruokahävikkiseuranta	250	250	250	250	250	250
EU:n päästökattodirektiivin toimeenpano	110	110	110	110	110	110
HO 2019 (vieraslajiriski)	140	140	140	140	140	140
Toiminnan kehittämisen Savonlinnassa		100	100	100	100	100
Omakustannusperiaatteen toteuttaminen Senaatti-kiinteistöjen vuokrissa		426	426	426	426	426
VN-kehys 16.04.2020	76 519	76 224	76 549	78 232	78 207	78 207
Palkankorotukset	214	1 854	2 239	2 239	2 239	2 239
VN-kehys 16.04.2020 + Palkankorotukset	76 733	78 078	78 788	80 471	80 446	80 446
Menu-hankkeen vuoden 2021 rahoitus	0	900	0	0	0	0
VN-kehys 16.04.2020 + Palkankorotukset + Menu-hanke	76 733	78 978	78 788	80 471	80 446	80 446

Kuva 3: Luken toimintamenomomentin bruttomenot, tulot, TA-rahoitus ja siirtyvän määrärahan kehitys v. 2015-2019 (toteutuma) ja TA ja kehykset v. 2021-2025.

